Lietas Nr. C31342815
Lietas arhīva Nr. CA-3492-16/31

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2016.gada 29.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesnese referente Agnese Veita,
tiesneses: Sarmīte Vamža, Milda Zelmene,

rakstveida procesā izskatīja civillietu SIA "EUROPARK LATVIA" maza apmēra prasībā pret /Persona A/ par naudas piedziņu sakarā ar SIA "EUROPARK LATVIA" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2016.gada 13.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

2015.gada 1.septembrī SIA "EUROPARK LATVIA" (turpmāk arī prasītāja) cēlusi maza apmēra prasību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā pret /Persona A/ (turpmāk arī atbildētāja) par naudas piedziņu un, atsaucoties uz Civillikuma 3., 1428., 1535., 1537., 1587., 1662., 1716., 1720., 1828.pantu, Ceļu satiksmes likuma 19.panta pirmo daļu un 44.panta pirmo daļu un Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 10.pantu, lūgusi piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai līgumsodu 1 727,11 EUR, tiesas izdevumus – valsts nodevu 259,07 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2016.gada 13.jūnija spriedumu SIA "EUROPARK LATVIA" maza apmēra prasība pret /Persona A/ par naudas piedziņu noraidīta.

Spriedums pamatots ar turpmāk norādīto.

Prasītāja sniedz autostāvvietas pakalpojumus un tās autostāvvietas lietošanas noteikumos noteikts, ka tie ir saistoši visām personām (automašīnu lietotājiem), kuras novieto automašīnu autostāvvietā. Šajos noteikumos arī paredzēts, ka norēķinu automātā saņemto biļeti, kas apliecina samaksu par autostāvvietas izmantošanas laiku, jānovieto uz automašīnas paneļa aiz priekšējā vējstikla skaidri redzamā vietā tādējādi, lai bez apgrūtinājumiem no ārpuses būtu nolasāma visa biļetē norādītā informācija.

No prasības pieteikuma izriet, ka autostāvvietas lietošanas noteikumi (turpmāk spriedumā arī noteikumi) ir izvietoti katrā priekšapmaksas autostāvvietā pie iebraukšanas un pie kases automātiem.

Citējot Ceļu satiksmes likuma 1.panta 3.punktu, 19.panta pirmo daļu un Ceļu satiksmes noteikumu 298.28.punktā noteikto, tiesa norādījusi, ka tai nav objektīva pamata apšaubīt, ka prasītāja stāvvietās ir novietotas 533.ceļa zīmes, kas saskaņā ar Ceļu satiksmes noteikumu 298.28.punktu ir "Maksas stāvvieta" un šajā teritorijā saskaņā ar prasītājas 2005.gada 2.marta rīkojumu Nr.AS05-1., 2008.gada 15.jūlija rīkojumu Nr.DA4-17/15.07.08., 2008.gada 1.oktobra rīkojumu Nr.4-26/01.10.08, tika ievietoti un piemēroti autostāvvietas lietošanas noteikumi.

Secīgi tiesa atzinusi, ka konkrētajā gadījumā prasītāja, sniedzot autostāvvietas maksas pakalpojumus, uzskatāma par pakalpojuma sniedzēju Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 4.punkta izpratnē, savukārt, atbildētāja šī likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir atzīstama par patērētāju, proti, konkrētajā gadījumā starp pusēm pastāv tiesiskās attiecības, kuras regulē Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normas, jo kritērijs darījuma atzīšanai par tādu, kas pakļauts patērētāju tiesību tiesiskajam regulējumam, ir līguma subjekts – patērētājs (fiziska persona, kas neizmanto preci vai pakalpojumu saimnieciskās vai profesionālās darbības nodrošināšanai) nevis sniegtā pakalpojuma vai pirkuma veids.

Tiesa norādījusi, ka normatīvie akti neparedz tādus patērētājam sniegto pakalpojumu veidus, kuri nebūtu pakļauti patērētāju tiesību aizsardzības tiesiskajam regulējumam (SKA– 59/2006), savukārt, no lietas materiāliem pievienotajām fotogrāfijām un soda kvītīm redzams, ka transportlīdzeklim LEXUS IS 250 ar v/n /reģistrācijas numurs/, laikā no 2008.gada 12.maija līdz 2009.gada 28.janvārim 103 reizes izrakstītas soda kvītis kopsummā par 1 727,11 EUR. Saskaņā ar Ceļu satiksmes drošības direkcijas informāciju, šajā laika posmā transportlīdzekļa LEXUS IS 250 ar v/n /reģistrācijas numurs/, īpašnieks vai turētājs bijusi atbildētāja /Persona A/.

Tiesa arī norādījusi, ka no prasības pieteikumam pievienotajiem autostāvvietas lietošanas noteikumiem izriet, ka tie attiecināmi uz prasītājas autostāvvietām, taču tajos nekur nav atspoguļots stāvvietas minūtes, stundas, dienas, nakts vai diennakts tarifs, vien saskaņā ar 2005.gada 2.marta rīkojumu Nr.AS05-1, noteikumu 4.punktā paredzēts, ka gadījumā, ja nebūs iespējams konstatēt faktu par stāvēšanas laika samaksu vai ja automašīna atradīsies autostāvvietā ilgāk par apmaksāto laiku, kā arī gadījumā, ja automašīna būs novietota autostāvvietā, pārkāpjot šo autostāvvietas lietošanas noteikumu prasības, tiks piemērota soda nauda 8 Ls (astoņi lati) (jeb 11,38 EUR) apmērā (par katrām 24 stundām), izrakstot attiecīgu soda kvīti. Automašīnai var tikt uzstādīts riteņu bloķētājs. Automašīnas lietotājs, kā arī automašīnas īpašnieks ir civiltiesiski atbildīgs par stāvēšanas laika un piemērojamo soda naudu apmaksu ne vēlāk kā 14 dienu laikā pēc attiecīgas soda kvīts izrakstīšanas, izmantojot soda kvītij pievienoto maksājuma formu. gadījumā, ja soda naudas apmaksa netiks veikts norādītajā termiņā tiks piemērota soda nauda dubultā apmērā un piedziņa tiks nodota piedziņas veicējiem. Sākot no 2008.gada 1.oktobra ar prasītājas rīkojumu Nr.4-26/01.10.08. noteikumu 4.punktā paredzēta soda nauda ir 18 Ls jeb 25,61 EUR.

Citējot Civillikuma 1716.pantu (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012.gada 31.decembrim), tiesnese norādījusi, ka iztrūkstot informācijai par autostāvvietas sniegtā maksas pakalpojuma cenu vai noteiktiem tarifiem, 2016.gada 24.martā prasītājai nosūtīts pieprasījums iesniegt tiesā celtās prasības summas aprēķinu, norādot tajā konkrētu pamatpakalpojuma maksas apmēru, kuru atbildētāja nav veikusi, no kuras aprēķināts līgumsods, proti, cena par stundu vai tml., kā arī pierādījumi par "Maksas stāvvietas" izmantošanas ilgumu, tas ir, par kādu laika sprīdi nav veikta pakalpojuma apmaksa.

2016.gada 27.aprīlī prasītājai atkārtoti nosūtīts pieprasījums iesniegt celtās prasības summas aprēķinu, norādot tajā konkrētu pamatpakalpojuma maksas apmēru, kuru atbildētāja nav veikusi, no kuras aprēķināts līgumsods, tas ir, cenu par stundu, diennakti vai tml., kā arī pierādījumus par "Maksas stāvvietas" izmantošanas ilgumu (no cikiem līdz cikiem stāvvieta izmantota).

Tiesa norādījusi, ka prasītāja tiesas pieprasījumā noteikto pienākumu nav izpildījusi, nav sniegusi informāciju par tās piedāvātā pakalpojuma cenu un nav sniegusi informāciju par laiku, kādu atbildētāja ir izmantojusi, bet nav apmaksājusi.

Iepazīstoties ar publiski pieejamo informāciju – Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2015.fada 8.oktobra lēmumu lietā Nr.2-pk, kurā tas ir izvērtējis prasītājas autostāvvietas pakalpojumu līguma noteikumu par līgumsoda piemērošanu atbilstību normatīvo aktu prasībām, tiesa konstatējusi, ka prasītājas īstermiņa autostāvvietu pakalpojuma cena, kura, neveicot pakalpojuma abonēšanu, tiek piemērota dienas laikā sniegtajiem priekšapmaksas un pēcapmaksas pakalpojumiem (laika posmā no plkst.08.00 līdz 20.00), atkarībā no konkrētās autostāvvietas ir robežās no 0,50 EUR līdz 3 EUR par stundu.

Tiesa konstatējusi, ka, lai gan prasības pieteikumā prasītāja norādījusi, ka konkrētajā strīdā ir piemērojams Civillikuma 1716.pants redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim, no noteikumiem un prasītājas sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka līgumsods ir vērsts uz pārkāpumiem, kas saistīti ar saistību neizpildi vispār Civillikuma 1716.panta otrās daļas izpratnē, nevis par saistību nepienācīgu izpildīšanu.

Tiesa norādījusi, ka Patērētāju tiesību aizsardzības centrs iepriekš norādītajā lēmumā atzinis, ka prasītājas darbiniekiem, veicot kontroles darbības un konstatējot "biļetes" neesamību, neatbilstošu tās novietošanu, ir iespējams noteikt, vai un līdz kuram brīdim ir veikta īstermiņa priekšapmaksas autostāvvietās izmantotā pakalpojuma apmaksa. Prasītājai katrā konkrētajā īstermiņa priekšapmaksas autostāvvietas izmantošanas gadījumā ir iespējams konstatēt, cik ilgu laiku autostāvvieta ir izmantota, neveicot pakalpojuma apmaksu (priekšapmaksu) un kāda ir neapmaksātā pakalpojuma maksas vērtība (neizpildītā saistība/parāds).

No noteikumu 4.punkta un prasītājas pārstāvja paskaidrojumiem tiesa konstatējusi, ka prasītāja piemēro līgumsodu, nepieprasot samaksu par izmantoto un neapmaksāto pakalpojumu – par automašīnas turēšanu maksas autostāvvietā, bet piemēro noteikumu 4.punktā noteikto līgumsodu pilnā apmērā, gan tādā gadījumā, ja automašīna novietota stāvvietā uz pāris minūtēm, gan tādā gadījumā, ja automašīna stāvvietā atrodas ilgstoši, turklāt šis līgumsods par vienu un to pašu pārkāpumu var tikt piemērots atkārtoti. Tāpat patērētājam tiek piemērots līgumsods vairāk kā 100 % apmērā no neapmaksātā pakalpojuma cenas gadījumos, ja pakalpojums netiek apmaksāts pilnā apmērā.

Tiesas ieskatā, līgumsods, kurš patērētājiem var tikt piemērots atkārtoti vai kurš pārsniedz normatīvajos aktos noteikto apmēru saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu ir uzskatāms par neproporcionālu lielu līgumsodu, bet līguma noteikumi par tā piemērošanu – par netaisnīgiem līguma noteikumiem, jo šī likuma 6.panta pirmās daļa noteic, ka pakalpojuma sniedzējs iepriekš sagatavotos līguma projektos nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem. Šī likuma 6.panta trešā daļa noteic, ka līguma noteikums, kuru

līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam".

Tiesa arī norādījusi, ka Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, skaidrojot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmajā daļā iekļauto tiesību normu saturu gramatiski, sistēmiski un kontekstā ar šī likuma 6.pantā iekļauto tiesību normu mērķi, ir secinājis, ka līguma noteikumi, kuri patērētājiem tiek piedāvāti "iepriekš sagatavotu" līguma noteikumu/projektu veidā un neatbilst normatīvo aktu prasībām, piemēram, Civillikuma 1716.pantā noteiktajām līgumsodu noteikšanas un piemērošanas prasībām, tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem ir atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem.

Par netaisnīgiem līguma noteikumiem ir atzīstami arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktā noteiktie līguma noteikumi.

Tiesa atzinusi, ka par vienu un to pašu pārkāpumu piemērotā līgumsoda kopējais apmērs, kurš neatbilst Civillikuma 1716.panta otrajā un trešajā daļā noteiktajiem ierobežojumiem, saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu ir uzskatāms par neproporcionāli lielu līgumsodu (vai līdzīgu līgumisko sankciju/kompensāciju). Fakts, ka attiecīgā līgumsoda apmērs ir noteikts, pārsniedzot normatīvajos aktos norādītos ierobežojumus, piemēram, Civillikuma 1716.panta otrajā daļā norādītajās situācijās, piemērojot atkārtotu vai pieaugošu līgumsodu, vai Civillikuma 1716.panta trešajā daļā norādītajos gadījumos, proti, pārsniedzot desmit procentu ierobežojumu, ir uzskatāms par apstākli, kurš norāda uz attiecīgā līgumsoda neproporcionālo un nesamērīgo apmēru, bet līguma noteikumi par šī līgumsoda noteikšanu un/vai piemērošanu saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu, ir atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem.

Tiesa arī atzinusi, ka pakalpojuma saņēmēja rīcība, sākotnēji neievērojot noteikumus un vēlāk turpinot (nenovēršot) attiecīgo līgumisko pārkāpumu, ir uzskatāma par rīcību, kas raksturo vienu atsevišķu turpinātu līgumisku pārkāpumu, kura tiesiskās sekas ir attiecīgajai darbībai atbilstoša līgumsoda piemērošana, kura, atbilstoši Civillikuma 1716.panta otrās daļas prasībām, nevar būt atkārtota vai veikta pieaugošu maksājumu veidā.

Līdz ar to tiesa secinājusi, ka līguma noteikumu 4.punkts ir ne vien pretrunā Civillikuma 1716.panta otrās daļas prasībām, bet arī, paredzot nesamērīgu un neproporcionālu līgumsodu, rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam.

Tiesa norādījusi, ka arī gadījumos, kad patērētājs ir uzsācis pildīt saistību, bet vēlāk, izmantojot autostāvvietu, nav veicis pilnu pakalpojuma apmaksu, prasītāja piemēro identisku līgumsodu, lai gan Civillikuma 1716.panta trešā daļa noteic, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par desmit procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Konstatējot, ka prasītāja prasības pieteikumā norādījusi, ka konkrētajā gadījumā attiecībā uz līgumsodu piemērojamas Civillikuma normas, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim, bet tai pat laikā paskaidrojumos par piemērotā līgumsoda apmēru prasītāja atsaukusies uz Civillikuma 1716.panta otro daļu, tiesa atzinusi, ka tādejādi prasītāja faktiski izvēlējusies sev labvēlīgāko normas redakciju.

Tiesa norādījusi, ka, neskatoties uz minēto, tā vērš uzmanību uz faktu, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likums ir pieņemts 1999.gada 18.martā un stājies spēkā 1999.gada 15.aprīlī, un tas ir speciālais likums attiecībā pret Civillikuma normām, savukārt, Civillikuma 1587., 1716., 1717., 1720.pantā ietvertās tiesību normas par līgumsaistību izpildi un līgumsoda samaksu ir jāinterpretē sistēmiski kopsakarā arī ar Civillikuma 1.pantu, kas noteic, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības.

Atsaucoties uz Eiropas Kopienu Padomes 1993.gada 5.aprīļa direktīvas 93/13/EEK preambulā norādīto, šīs direktīvas 6.pantu, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 3.panta 2.punktu un 6.panta pirmo un astoto daļu, tiesa atzinusi, ka noteikumi par līgumsodu, kuri saistību nepildīšanas situācijās par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu paredz atkārtotu vai pieaugošu līgumsoda piemērošanu, un nepienācīgas pildīšanas situācijās paredz līgumsodu, kura kopējā vērtība vairākkārt pārsniedz maksu par piedāvāto pakalpojumu, kuru patērētājs vai atbildētāja ir izmantojusi, bet nav apmaksājusi saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta astoto daļu, atzīstami par spēkā neesošiem no līguma noslēgšanas brīža, tādejādi arī attiecībā uz atbildētāju nav piemērojami, kas, savukārt, izslēdz iespēju apmierināt celto prasību.

Lai gan prasītājas pārstāvis tiesas sēdē atsaucies uz tiesu praksi līdzīgās lietās, norādot, ka analogi prasītājas prasījumi ir vairākkārt apmierināti, tiesa norādījusi, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru, nevis tiesu praksi. Turklāt, kā atzinis Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments 2015.gada 6.novembra spriedumā lietā Nr.SKA-482/2015, taisnīgas tiesas neatņemams elements ir tiesneša neatkarība. Tiesnesim ikvienā gadījumā ir jābūt brīvībai lietu izskatīt tiesiski, atbilstoši savām zināšanām, dzīves pieredzei un tiesiskajai apziņai. Tiesiskās vienlīdzības apsvērumi nevar būt pamatā, lai sekotu analoģiskā lietā taisītam spriedumam tikai tādēļ, ka attiecīgā lieta izspriesta pirmā. Nākamajā

lietā turklāt dažādu iemeslu (galvenokārt procesa dalībnieku izvēlētās argumentācijas un atšķirīgu pierādījumu) dēļ var tikt izgaismoti tādi lietas aspekti, kas netika apsvērti iepriekšējā lietā un kas var ietekmēt gan faktisko apstākļu noskaidrošanu, gan tiesību normu piemērošanu.

Tiesa atzinusi, ka tā nevar atstāt bez ievērības Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2015.gada 8.otkobra lēmumu Nr.2-pk un tajā sniegtos skaidrojumus, jo saskaņā ar 2006.gada 1.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.632 "Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums" 2.punktu, Patērētāju tiesību aizsardzības centra mērķis ir īstenot patērētāju tiesību un interešu aizsardzību. Atbilstoši šo noteikumu 3.punktam, Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetencē ir Patērētāju tiesību aizsardzības likumā un citos normatīvajos aktos noteikto tiesību un pienākumu īstenošana un funkciju pildīšana patērētāju tiesību un interešu aizsardzības, tirgus uzraudzības, kā arī bīstamo iekārtu uzraudzības un reglamentētās metroloģijas jomā.

Tiesa norādījusi, ka, tās ieskatā, nav pieļaujama situācija, ka tiesas nolēmums analogā strīdā būtu pretrunā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra – institūcijas, kura īsteno patērētāju tiesību un interešu aizsardzību, lēmumu un atzīstot, ka noteikumu 4.punktā ietvertie netaisnīgie noteikumi patērētājam nav saistoši, tiesa secinājusi, ka celtā prasība ir pilnībā noraidāma.

Apelācijas sūdzību par šo tiesas spriedumu iesniegusi prasītāja SIA "EUROPARK LATVIA", lūdzot atcelt Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2016.gada 13.jūnija spriedumu un apmierināt prasītājas prasību.

Apelācijas sūdzībā cita starpā norādīti šādi argumenti sprieduma nepareizībai.

Tiesa nepamatoti atzinusi, ka par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu noteikumi paredz atkārtotu vai pieaugošu līgumsoda piemērošanu. Kā redzams no lietas materiāliem, kopumā tika izrakstītas 103 soda kvītis un par katru piemēroto sodu lietas materiālos ir pārkāpumu fiksējošas bildes un soda kvītis, no kurām var secināt, ka 95 gadījumos atbildētāja nav veikusi apmaksu par stāvvietu vispār un tikai 8 gadījumos samaksa tikusi veikta, bet automašīna atradusies stāvvietā arī pēc apmaksātā laika notecējuma. Par katru pārkāpumu ticis piemērots viens līgumsods un nav bijusi situācija, kur dienas laikā par vienu pārkāpumu tiktu piemēroti vairāki līgumsodi uz dažādiem pamatiem. Piemēram, vienlaicīgi par apmaksas neveikšanu un par noteikumu, kas paredz pienākumu apmaksāt stāvvietu, neievērošanu.

Tiesa nav izvērtējusi iesniegtos pierādījumus un spriedumā nav norādījusi ne uz vienu pārkāpumu, par kuru būtu piemērots līgumsods divas reizes vai atkārtoti, līdz ar ko no sprieduma nevar izsecināt, kā izpaužas atkārtota vai pieaugoša līgumsoda piemērošana.

Tiesas secinājumu, ka tad, ja patērētājs uzsāks lietot autostāvvietu sākotnēji neievērojot noteikumus un vēlāk turpinās attiecīgo līgumisko pārkāpumu, šāda rīcība būs uzskatāma par vienu atsevišķu turpinātu līgumisku pārkāpumu, prasītāja uzskata par nepamatotu un prasītājas likumisko interešu būtiski aizskarošu. Tiesas secinātais par turpinātu līgumisku pārkāpumu var tikai veicināt ļaunprātīgu rīcību no patērētāju puses.

Noteikumi paredz pakalpojumu sniegšanu tikai par priekšapmaksu, no kā izriet, ka pakalpojumu sniedzējs ir paredzējis patērētājam rīcības brīvību pašam noteikt pakalpojuma izmantošanas laiku un arī līguma darbības laiku.

Veicot priekšapmaksu, patērētājs noteic līguma darbības sākumu un beigas. Noteikumi neparedz iespēju pagarināt stāvēšanas laiku sākotnējā līguma ietvaros un nav tiesiska pamata izdarīt pieņēmumu, ka tad, ja patērētājs veiks vēl vienu iemaksu, tiks pagarināts iepriekšējais līgums. Pēc būtības tiek noslēgts jauns līgums.

Tiesas secinājums, ka gadījumos, kad patērētājs ir uzsācis pildīt saistību, bet vēlāk, izmantojot autostāvvietu, nav veicis pilnu pakalpojuma apmaksu, prasītāja piemēro identisku līgumsodu, lai gan Civillikuma 1716.panta trešā daļa noteic, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par desmit procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra, ir nepamatots.

Noteikumi, kas bija spēkā laikā, kad izrakstītas soda kvītis atbildētājai, paredzējuši šādas saistības – veikt priekšapmaksu par stāvvietas izmantošanu un novietot biļeti, kas apliecina priekšapmaksu, aiz automašīnas priekšējā vējstikla skaidri redzamā vietā un novietot automašīnu atbilstoši informatīvajām zīmēm un horizontālajiem marķējumiem.

Civillikuma 1716.panta otrajā un trešajā daļā aprakstīti divi dažādi līgumsoda veidi, bet noteikumos ir paredzēts tikai viens līgumsoda veids par saistību neizpildi vispār, un šis līgumsods saskaņā ar noteikumu 4.punktu ir piemērojams par priekšapmaksas neveikšanu, par automašīnas atstāšanu stāvvietā, ja ir beidzies apmaksātais laiks, un par automašīnas novietošanu stāvvietā, pārkāpjot noteikumus.

Tiesa nav argumentējusi, kāpēc vadījusies no normām, kas regulē līgumsodu par saistību nepienācīgu izpildi un kas nav paredzēts noteikumos.

Tiesa arī nepamatoti atzinusi, ka noteikumi ir iepriekš sagatavoti un pirms līguma noslēgšanas nav apspriesti ar patērētāju. Sniedzot autostāvvietas pakalpojumus, tiek noslēgts līgums starp klāt neesošiem jeb distances līgums, kurš pēc savas būtības izslēdz iespēju līguma pusēm tieši komunicēt, apspriežot noteikumus, jo

visa komunikācija notiek caur pakalpojuma sniedzēja oferti, kas izteikta noteikumos, un patērētāja akceptu, kas ir izteikts ar konkludentām darbībām. Pirms līguma noslēgšanas patērētājam ir pilna rīcības brīvība nepiekrist noteikumiem un neizmantot pakalpojumu.

Līdz ar to nav pamata atzīt noteikumus par neapspriestiem, jo tas ir pretrunā ar līguma būtību un noslēgšanas formu.

Tiesa tāpat nepamatoti vairākkārt ir atsaukusies uz Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2015.gada 8.oktobra lēmumu Nr.2-pk un tajā sniegtajiem skaidrojumiem, jo šis lēmums likumā noteiktajā kārtībā ir apstrīdēts, un spriedums par tā atcelšanu vai atstāšanu spēkā vēl nav stājies likumīgā spēkā. Turklāt tiesas spriedumam nav jābūt saskaņotam ar izpildvaras institūciju, bet jābūt patstāvīgam, neatkarīgam un objektīvam.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar apelācijas sūdzības argumentiem, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un prasība ir apmierināma.

Saskaņā ar likuma "Par autoceļiem" 6.panta ceturto daļu ar indeksu viens pašvaldība ar saistošajiem noteikumiem var paredzēt, ka par transportlīdzekļa novietošanu uz pašvaldības autoceļa vai ielas stāvēšanai drīkst iekasēt maksu. Šajos noteikumos norādāms attiecīgais autoceļš vai iela (to posms), vai konkrēta teritorija, kurā ietilpst autoceļi vai ielas (to komplekss), noteikts laiks, kurā stāvēšanai novietotā transportlīdzekļa atrašanās uz pašvaldības autoceļa vai ielas ir par maksu (piemēram, noteikts diennakts, nedēļas laiks), maksas apmērs un tās iekasēšanas kārtība.

Atbilstoši Ceļu satiksmes likuma 1.panta 3.punktam, transportlīdzekļu stāvvietas ir uzskatāmas par ceļu, tātad ir satiksmei izbūvēta teritorija.

Ceļu satiksmes likuma 19.panta pirmā daļa noteic, ka ceļu satiksmes dalībniekiem ir jāizpilda šā likuma, Ceļu satiksmes noteikumu un citu normatīvo aktu prasības, kas nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus, jāizpilda policijas darbinieku un to personu norādījumi, kuras pilnvarotas regulēt satiksmi, kā arī jāievēro luksoforu signālu, ceļa zīmju un ceļa apzīmējumu prasības.

Savukārt, Ceļu satiksmes likuma 44.panta pirmā daļā noteic, ka šā likuma vai citu ceļu satiksmes drošību reglamentējošu aktu pārkāpuma rezultātā nodarītais zaudējums ir jāatlīdzina.

Saskaņā ar šī panta trešo daļu gadījumos, kad transportlīdzeklis ir nodots turētājam, par nodarītajiem zaudējumiem atbild turētājs, ja viņš nav vienojies ar īpašnieku par citādu zaudējumu segšanas kārtību.

No prasības pieteikumam pievienotā prasītājas 2005.gada 2.marta rīkojuma Nr.AS05-1, 2008.gada 15.jūlija rīkojuma Nr.SA4-15/15.07.08, 2008.gada 15.jūlija rīkojuma Nr.DA4-17/15.07.08 un 2008.gada 1.okobra rīkojuma Nr.4-26/01.10.08 izriet, ka teritorijās /Adrese A/, un /Adrese B/, prasītājas autostāvvietās tika izvietoti un piemēroti autostāvvietas lietošanas noteikumi (lietas 2.sējuma 157., 160., 162., 171.lapa) un saskaņā ar šo noteikumu pirmās daļas 2.punktu tie ir saistoši visām personām, kuras novieto automašīnu šajā teritorijā. Automašīnas lietotājs, novietojot automašīnu autostāvvietā, pilnībā atzīst sev par saistošiem šos autostāvvietas lietošanas noteikumus (lietas 2.sējuma 158.-159., 161., 163., 173.lapa).

Prasītājas priekšapmaksas autostāvvietu /Adrese A/, un /Adrese B/, lietošanas noteikumu pirmās daļas 4.punktā noteikts, ka maksa par autostāvvietas lietošanas laiku veicama avansa veidā, izmantojot norēķinu automātu, saskaņā ar norādītajiem tarifiem, bet šo noteikumu otrās daļas 3.punkts noteic, ka kases automātā saņemto biļeti vai autostāvvietas abonementa karti, kas apliecina samaksu par autostāvvietas izmantošanas laiku, jānovieto uz automašīnas paneļa aiz priekšējā vējstikla skaidri redzamā vietā tādējādi, lai bez apgrūtinājumiem no ārpuses būtu nolasāma visa biļetē vai abonementa kartē norādītā informācija, kas apliecina samaksu par autostāvvietas izmantošanu.

Saskaņā ar prasītājas 2005.gada 2.marta rīkojumam Nr.AS 05-1, 2008.gada 15.jūlija rīkojumam Nr.DA4-17/15.07.08 un 2008.gada 15.jūlija rīkojumam Nr.SA4-15/15.07.08 pievienoto priekšapmaksas autostāvvietu lietošanas noteikumu, kas attiecināmi uz priekšapmaksas autostāvvietām /Adrese A/, un /Adrese B/, un attiecīgi piemērojami no 2005.gada 11.marta un 2008.gada 22.jūlija, otrās daļas 4.punktu, gadījumā, ja nebūs iespējams konstatēt faktu par stāvēšanas laika samaksu vai ja automašīna atradīsies autostāvvietā ilgāk par apmaksāto laiku, kā arī gadījumā, ja automašīna būs novietota autostāvvietā, pārkāpjot šo autostāvvietas lietošanas noteikumu prasības, tiks piemērota soda nauda 8 Ls (11,38 EUR) apmērā, izrakstot attiecīgu soda kvīti.

Savukārt, saskaņā ar prasītājas 2008.gada 1.oktobra rīkojumam Nr.4-26/01.10.08 pievienoto autostāvvietas lietošanu noteikumu otrās daļas 4.punktu, kas attiecināmi uz autostāvvietām /Adrese A/, un /Adrese B/, un piemērojami no 2008.gada 8.novembra, par iepriekš norādītajiem pārkāpumiem piemērojama soda nauda 18 Ls (25,61 EUR) apmērā. Tāpat šo noteikumu otrās daļas 4.punkts noteic, ka soda naudas apmaksa jāveic ne vēlāk kā

14 dienu laikā pēc attiecīgās soda kvīts izrakstīšanas, izmantojot soda kvītij pievienoto maksājuma uzdevuma formu.

Tiesas kolēģijas ieskatā, minētie noteikumi pēc to būtības uzskatāmi par prasītājas un stāvvietas klienta starpā noslēgta civiltiesiska darījuma noteikumiem.

No prasības pieteikuma, tam pievienotajiem fotoattēliem un soda kvītīm redzams, ka automašīna LEXUS IS 250 ar v/n /reģistrācijas numurs/ laika periodā no 2007.gada 22.novembra līdz 2009.gada 28.janvārim novietota prasītājas priekšapmaksas autostāvvietās /Adrese A/, un /Adrese B/, neveicot samaksu par stāvēšanas laiku vai atstājot automašīnu autostāvvietā ilgāk par apmaksāto laiku, un par ko attiecīgi izrakstītas soda kvītis 1 727,11 EUR apmērā (lietas 1.sējuma 22.-178.lapa, 2.sējuma 2.-156.lapa).

Ceļu satiksmes likuma 1.panta 25.punkts noteic, ka transportlīdzekļa turētājs ir fiziskā vai juridiskā persona, kura uz tiesiska pamata (mantas īres, nomas, patapinājuma līgums u.c.) lieto transportlīdzekli.

Kā redzams no Ceļu satiksmes drošības direkcijas 2015.gada 25.augustā sniegtās atbildes uz 2015.gada 11.augusta iesniegumu "Par transportlīdzekļu reģistrāciju", automašīnas LEXUS IS 250 ar v/n /reģistrācijas numurs/, turētājs šajā laika periodā bijusi /Persona A/ (lietas 2.sējuma 178.lapa), kurai prasītāja 2012.gada 20.decembrī nosūtījusi brīdinājumu par parāda piedziņu (lietas 2.sējuma 212.-218.lapa).

Saskaņā ar Civillikuma 1428.panta pirmo un trešo daļu gribu var izteikt vai nu noteikti, vai klusējot. Griba ir izteikta klusējot, kad tā izpaužas bez tieša mērķa izteikt gribu taisni šajā izpratnē. Darbībai, kas uzskatāma par klusējot izdarītu gribas izteikumu, jābūt tādai, lai no tās varētu droši secināt tādas gribas esamību.

Civillikuma 1432.pants noteic, kas klusējot vai noteikti izteic savu piekrišanu, tas ar to ir pieņēmis darbības ar visām tās tiesiskām sekām un nevar vairs vēlāk savu piekrišanu ierobežot.

Savukārt, Civillikuma 1535.pantā noteikts, ka puses var dot savu piekrišanu vai nu abas reizē, vai viena pirms otras; tādā kārtā darījums var iesākties vai nu ar vienas puses apsolījumu, kuru pēc tam pieņem otra puse, vai arī ar pieņemšanu, kas izteikta pieprasījuma vai lūguma veidā, bet 1537.pants noteic: ja līgumu slēdz starp klātneesošiem, tad tas uzskatāms par noslēgtu no tā brīža, kad priekšlikuma piedāvātāju ir sasniegusi priekšlikuma saņēmēja beznosacījuma piekrišana.

Atbilstoši Civillikuma 1587.pantam, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesības atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Līgumu brīvība nozīmē to, ka līdzēji var veidot līgumattiecības un noteikt līguma saturu uz savstarpējas saprašanās un brīvas izvēles pamata. Viena no līguma brīvības principa izpausmēm, kā atzīts juridiskajā doktrīnā, ir līguma noslēgšanas brīvība, kas nozīmē, ka katrs tiesību subjekts var brīvi izlemt, vai noslēgt līgumu *(sk. Balodis K. Ievads civiltiesībās. Apgāds Zvaigzne ABC, 2007, 176.-177.lpp.*).

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka konkrētajā gadījumā līgums ir uzskatāms par noslēgtu ar brīdi, kad persona, kas vadījusi transportlīdzekli – atbildētāja, atbilstoši Civillikuma 1428.pantam, ar konkludentām darbībām – savā turējumā esošā transportlīdzekļa novietošanu stāvvietā, klusējot izteikusi gribu noslēgt darījumu, tādējādi bez ierunām pieņemot autostāvvietas noteikumus, tostarp, nosacījumus attiecībā uz piemērojamo soda naudu, ar kuriem bija iespējams iepazīties iebraucot stāvvietā.

Autostāvvietas lietošanas noteikumu otrās daļas 4.punktā noteiktā soda nauda, tiesas kolēģijas ieskatā, ir uzskatāma par līgumsodu par saistību neizpildi – atbildētājai novietojot savā turējumā esošo automašīnu prasītājas autostāvvietā un neveicot samaksu par stāvēšanas laiku, un par saistību nepienācīgu izpildi – atstājot automašīnu autostāvvietā ilgāk par apmaksāto laiku, Civillikuma 1716.panta (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim) izpratnē.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim) līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Par pamatotu atzīstama prasītājas norāde, ka šīm līgumsaistībām, kas ar atbildētāju nodibinātas laika periodā no 2007.gada 22.novembra līdz 2009.gada 28.janvārim, piemērojama Civillikuma 1716.panta redakcija, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim un kas neparedz, ka līgumsods nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Lai gan prasība tiesā celta pēc 2014.gada 31.decembra, starp prasītāju un atbildētāju noslēgto līgumu darbība pēc 2014.gada 1.janvāra nav turpinājusies, līdz ar ko Civillikuma 1716.panta redakcija par līgumsoda apmēru, kas stājusies spēkā no 2014.gada 1.janvāra, atbilstoši likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 21.pantam, nav piemērojama.

Kā jau norādīts iepriekš, atbildētājas turējumā esošā automašīna LEXUS IS 250 ar v/n /reģistrācijas numurs/ laika periodā no 2007.gada 22.novembra līdz 2009.gada 28.janvārim novietota prasītājas priekšapmaksas

autostāvvietās /Adrese A/, un /Adrese B/, neveicot samaksu par stāvēšanas laiku vai dažos no gadījumiem – atstājot automašīnu autostāvvietā ilgāk par apmaksāto laiku, par ko attiecīgi izrakstītas soda kvītis 1 727,11 EUR apmērā.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka ik reizi, iebraucot un novietojot savu transportlīdzekli prasītājas autostāvvietās, atbildētāja ar konkludentām darbībām noslēgusi jaunu līgumu, savukārt, prasītāja, konstatējot autostāvvietas lietošanas noteikumu pārkāpumu konkrētā līguma ietvaros, par to pamatoti piemērojusi soda naudu.

Secīgi, šāda soda naudas jeb līgumsoda piemērošana nav uzskatāma par atkārtotu līgumsodu vairākkārtīgu maksājumu veidā, jo tā nav sankcija viena līguma ietvaros, un pirmās instances tiesas norādītais, ka atbildētājas darbības, novietojot savā turējumā esošo automašīnu prasītājas autostāvvietā un neveicot samaksu par stāvēšanas laiku vai atstājot automašīnu autostāvvietā ilgāk par apmaksāto laiku, uzskatāmas par turpinātu līgumisku pārkāpumu, ir kļūdains lietas faktisko apstākļu novērtējums.

Savukārt, apstāklim, ka prasītāja pēc tiesas pieprasījuma nav norādījusi pamatpakalpojuma maksas apmēru, no kuras aprēķināts līgumsods, nav izšķirošas nozīmes, jo ar prasītājas autostāvvietu lietošanas noteikumu otrās daļas 4.punktu noteikts konkrēts soda naudas jeb līgumsoda apmērs, un tas nemainās atkarībā no atbildētājas veiktās samaksas par autostāvvietu lietošanu.

Tā kā atbildētāja, izmantojot prasītājas sniegtos autostāvvietu izmantošanas pakalpojumus, nav ievērojusi autostāvvietu lietošanas noteikumus, prasītāja šajos noteikumos pielīgto soda naudu jeb līgumsodu piemērojusi pamatoti.

Civillikuma 1828.pants noteic, ja izpildījuma laiks ir noteikts, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot sevišķu kreditora atgādinājumu, bet tāpat arī viņam nav jāizpilda sava saistība agrāk, nekā pēc noliktā termiņa notecējuma.

Ne pierādījumus, kas apliecina izrakstīto soda kvīšu apmaksu 14 dienu laikā no to izrakstīšanas datuma atbilstoši autostāvvietu lietošanas noteikumu otrās daļas 4.punktam, ne paskaidrojumus par celto prasību atbildētāja ne pirmās instances tiesā, ne apelācijas instances tiesā nav iesniegusi un iebildumus pret prasībā minētajiem apstākļiem nav izteikusi, tādējādi tos neapstrīdot.

Ņemot vērā iepriekš norādīto, Civillietu tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt prasītājas norādīto, ka atbildētāja nav veikusi soda kvīšu apmaksu, līdz ar ko atzīstams, ka atbildētājai pastāv nenokārtota maksājuma saistība pret prasītāju – līgumsoda (soda naudas) 1 727,11 EUR apmērā.

Šādos apstākļos tiesas kolēģija secina, ka prasītājas prasība ir pamatota un apmierināma, piedzenot no atbildētājas līgumsodu 1 727,11 EUR apmērā.

Pirmās instances tiesa ir kļūdaini novērtējusi lietas faktiskos apstākļus kopsakarā ar strīda izšķiršanā piemērojamajām tiesību normām, un tas bijis par pamatu nepareiza sprieduma taisīšanai, prasību noraidot. Tiesa akcentējusi atbildētājas patērētājas statusu, taču bez ievērības atstājusi faktu, ka līgumsoda iekļaušana līgumā atbilst gan Civillikumam, gan Patērētāju tiesību aizsardzības likumam, un tā esamība līgumā pati par sevi nav netaisnīgs līguma noteikums, jo atbildības piemērošana ir saprātīga un taisnīga reakcija pret pārkāpumu. Apelācijas sūdzībā norādītie argumenti ir guvuši apstiprinājumu.

Apmierinot prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami pēdējās samaksātie tiesas izdevumi, proti, valsts nodeva par prasību atbilstoši šī likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta “a” apakšpunktam 259,07 EUR (lietas 1.sējuma 3.lapa), valsts nodeva par apelācijas sūdzību 259,07 EUR (lietas 3.sējuma 5.lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR (lietas 1.sējuma 4.lapa), kopā 522,84 EUR (259,07 + 259,07 + 4,70 = 522,84).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta jēgai un būtībai, no atbildētājas valsts ienākumos piedzenami iepriekš nesamaksātie tiesas izdevumi, proti, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu.

Kā izriet no lietas materiāliem (lietas 2.sējuma 1.lapa un 3.sējuma 1.lapa) un atbilstoši pasta iestāžu noteiktajiem tarifiem, kopējie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās un apelācijas instances tiesā šajā lietā ir 12,08 EUR.

Tā kā prasītāja pie prasības pieteikuma iesniegšanas samaksājusi šos izdevumus 4,70 EUR apmērā (lietas 1.sējuma 4.lapa), nesamaksātā izdevumu daļa, kas piedzenama no atbildētājas valsts ienākumos, ir 7,38 EUR (12,08 – 4,70 = 7,38).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu atbildētājai nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 204.^{1}, 432. un 440.^{11}pantu Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a:

apmierināt SIA “EUROPARK LATVIA” maza apmēra prasību pret /Persona A/ par naudas piedziņu.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods/, par labu SIA “EUROPARK LATVIA”, reģistrācijas Nr.40003553023, līgumsodu 1 727,11 EUR un tiesas izdevumus 522,84 EUR, kopā 2 249,95 EUR (divi tūkstoši divi simti četrdesmit deviņus *euro*, 95 centus), nosakot, ka piedzītās naudas summa samaksa veicama Nordea Bank AB, kuras vārdā Latvijas Republikā rīkojas Nordea Bank AB Latvijas filiāle, kontā Nr.LV83NDEA0000080052285.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,38 EUR (septiņus *euro*, 38 centus), nosakot, ka maksājuma dokuments par šo izdevumu samaksu valsts ienākumos tiem paredzētajā kontā sprieduma izpildes labprātīgas izpildes gadījumā iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese referente A.Veita

Tiesnese M.Zelmene

Tiesnese S.Vamža